

LW. 71.677/97.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego, usprawiedliwiający kredyty nadzwyczajne, wstawione pod rubryką XI. poz. 81—2 a), b), c), d), preliminarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1898.

Wysoki Sejmie!

Studnia
i
wodociągi.

W sprawozdaniu o potrzebie kredytów dodatkowych, przedłożonem Wys. Sejmowi w roku zeszłym do LW. 59.181/96, Wydział krajowy usprawiedliwiający zamieszczoną w Rubr. XI. poz. 79. lit. h) preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na rok 1897 kwotę 8.859 zł. na studnię i wodociągi, przedstawił Wysokiemu Sejmowi trudności, jakie ma do zwalczania z powodu braku wymaganej ilości wody w studni urządzonej w budynku administracyjnym i podniósł zarazem, że sprawę zapewnienia dostatecznej ilości wody na potrzeby klinik i domu administracyjnego nie można jeszcze uważać za rozwiązaną, a kredyt żądany jako wystarczający.

Podjęte w tym względzie rokowania z Magistratem król. stol. miasta Lwowa nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu, a to z powodu znacznych kosztów i niedogodności połączonych ze sprowadzeniem wody ze źródeł miejskich t. z. „podominikańskich“, które przedstawiało jeszcze i te niekorzystności, że za używanie studni, zawierającej wodę niezupełnie zdrową i tylko na cele gospolące przydatną — trzebaby opłacać zbyt wysokie wynagrodzenie z tytułu czynszu rocznego — i zgodzić się na stosunek podnajemcy obcego gruntu, przy którym niepodobna byłoby uniknąć rozlicznych trudności w ciągu wykonywania tego prawa dzierżawy.

Gdy zaś dalsze pogłębienie studni w domu administracyjnym nie zapewniło jeszcze wymaganej ilości wody nawet w trzeciej części potrzeby - Wydział krajowy po zbadaniu fachowem terenu zawezwał starszego inżyniera swego biura melioracyjnego, p. Tadeusza Sikorskiego, do opracowania i przedstawienia projektu wykopania studni na gruncie własnym położonym, poniżej gmachu szpitala od ulicy Piekarskiej, na którym mieści się pawilon dla chorych zakaźnych, oraz połączenia tej studni rurami i motorem wodociągowym z wieżą wodną nad domem administracyjnym.

Na skutek wezwania powyższego przedłożył p. inżynier Sikorski do LW. 51.242/97 sprawozdanie techniczne, tudzież projekt i kosztorys wykopania studni i wodociągów na wskazanym gruncie.

Projekt powyższy mieści dwie alternatywy w przeprowadzeniu wodociągów, a to na wypadek, gdyby wydajność jednej studni była jeszcze nie wystarczającą.

Szczegóły cyfrowe tego projektu przedstawiają się, jak następuje:

Wedle oferty p. Edwarda Machana, właściciela fabryki maszyn i konc. zakładu dla wodociągów i studzien kosztować będzie:

1) wiercenie studni otworem 42 <i>cm</i> średnicy do głębokości 38 <i>m</i> i dostarczenie rur hermetycznych	1.486 zł 50 ct.
2) urządzenie 2 pomp z transmisyą, wymurowanie szybu i urządzenie zbiornika betonowego	2.771 „ 52 „
3) urządzenie wodociągu od studni do zbiornika w domu administracyjnym	1.774 „ 05 „
razem	6.032 zł. 07 ct.

Firma Siemens & Halske zażądała za dostarczenie motoru elektrycznego wraz z przewodem i wszelkimi aparatami	1.720 „ — „
nadto do powyższych kwot dodać należy koszt budowy domku pompowego w kwocie	2.902 „ 50 „
i koszt usunięcia drzew	15 „ — „
razem	10.669 zł. 57 ct.

W razie potrzeby rozszerzenia wodociągu i wiercenia drugiego otworu na obcym (sąsiednim) gruncie — wyniesie koszt urządzenia onego na podstawie cen w ofercie powyżej zawartych	5.423 „ 40 „
odszkodowanie za pobór wody na obcym gruncie	750 „ — „
wydatki nieprzewidziane	222 „ 52 „
wreszcie kosztu nadzoru technicznego, obliczone wedle skali 2,7% kosztów budowy	434 „ 51 „

Ogółem tedy wyniosą kosztu wiercenia studni i urządzenie wodociągów wraz z kosztami nadzoru technicznego przy uwzględnieniu potrzeby rozszerzenia wodociągów kwotę	17.500 zł. — ct.
--	------------------

Wydział krajowy uchwałą z dnia 14. sierpnia 1897 do L. 51.242 przyjął opracowane projektu studni i wodociągów na razie tylko na gruncie własnym, tudzież zatwierdził przedstawione oferty, a powierzając autorowi projektów wykonywanie nadzoru technicznego — upoważnił go zarazem do zawarcia umów z przedsiębiorcą p. Edwardem Machanem i firmą Siemens i Halske. Roboty około przeprowadzenia tego wodociągu są już ukończone, a próby czerpania, dokonane przed stałym osadzeniem rur i pompy, pozwalają przypuszczać, iż studnia dostarczać będzie co najmniej 40—50 *m* sześć. wody na dobę.

Jest to ilość maksymalna, jaką na terenach sąsiednich pod względem wydajności studzien osiągnąć można.

Ponieważ studnia w domu administracyjnym wydaje tylko 10 -15 *m* sześć. na dobę — a potrzeby klinik i gospodarcze przedstawiają się w cyfrze co najmniej 80 *m* sześć. wody na dobę, przeto do wymaganej ilości braknie jeszcze 15—20 *m* sześć., dlatego też Wydział krajowy już dziś liczyć się

musi z ewentualnością urządzenia jeszcze jednej studni, a to według alternatywy przedstawionej przez nadinż. Sikorskiego.

Wydział krajowy zniewolonym jest do wstawienia na ten cel w Rubr. XI. p. 81—2 b) budżetu kraj. szpitalu powsz. na rok 1898 kwoty 17.500 zł. jako wydatku koniecznego na urządzenie wodociągu z dwoma studniami połączonemi za pomocą lewaru.

Instalacja
oświetlenia
elektrycz-
nego.

Na postawie umowy zawartej z c. k. Administracją Państwa (art. IV.) obowiązany jest fundusz krajowy do pokrycia kosztów wewnętrznego urządzenia — a zatem i oświetlenia klinik według zwykłej normy szpitalnej, czyli oświetlić je naftą.

Gdy zaś powołany wyżej artykuł umowy zawiera również zastrzeżenie, że gdyby c. k. Rząd domagał się pewnych zmian i ulepszeń w tych urządzeniach, pokryje nadwyżkę kosztów stąd wynikłą c. k. Skarb Państwa — Wydział krajowy z chwilą, gdy nadeszła potrzeba zastanowienia się nad systemem oświetlenia klinik, zwołał komitet budowy — poddając mu tę kwestyę do oceny.

Po wyczerpującem przedyskutowaniu sprawy i przedstawieniu cyfrowem różnicy kosztów pomiędzy oświetleniem naftą, a systemem oświetlenia elektrycznego — Komitet budowy, w którym zasiadało — prócz członków i lekarzy przez Wydział krajowy powołanych — także dwóch delegatów c. k. Rządu — oświadczył się na usilnie poparty wniosek dziekana fakultetu lekarskiego — za wprowadzeniem oświetlenia elektrycznego w budynkach klinicznych.

Na posiedzeniu tem oświadczył Przewodniczący Komitetu budowy, że pomyślnie załatwienie przedstawionych wniosków w tym kierunku przez Wydział krajowy zależnem będzie od zobowiązania się c. k. Rządu do pokrycia ze Skarbu Państwa nadwyżki kosztów, jaka po dokładnem obliczeniu i porównaniu wydatków się okaże.

Otrzymawszy zapewnienie, iż sprawa udziału c. k. Skarbu Państwa w kosztach oświetlenia elektrycznego klinik najusilniej popartą zostanie przez delegatów c. k. Rządu w Komitecie budowy wobec c. k. Namiestnictwa, a względnie i Ministerstwa wyznań i oświaty — Wydział krajowy upoważnił kierownika budowy klinik do zażądania ofert na instalację oświetlenia elektrycznego od dwóch firm, mających swych zastępców we Lwowie, a to firmy Egger & Comp. i Siemens & Halske. Po przedłożeniu tych ofert zakomunikował je Wydział krajowy do porównania i oceny p. Józefowi Braunseisowi, c. k. radey budownictwa w Namiestnictwie i członkowi Komitetu budowy.

Wynik cyfrowy obu ofert, oraz zestawienie kosztów przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 4. sierpnia 1896 do l. 49.141 c. k. Namiestnictwu (*Al. 1.*).

W odezwie tej ze względu na ogólną cyfrę kosztów instalacji oświetlenia elektrycznego klinik obliczoną na kwotę 24.000 zł. domagał się Wydział krajowy udziału c. k. Skarbu Państwa w tych kosztach w sumie 11.300 „
jednorazowo na instalację — tudzież zapewnienia później obliczyć się mającego procentowego ryczałtu rocznego na kosza utrzymania oświetlenia.

Alegat 2. W odpowiedzi na odezwę powyższą otrzymał Wydział krajowy dołączone tu pod *Al. 2.* oświadczenie w którym c. k. Namiestnictwo oznajmiło o upoważnieniu c. k. Ministerstwa oświaty do przeprowadzenia rokowań co do instalacji oświetlenia elektrycznego w budynkach klinicznych, a zarazem zobowiązanie się c. k. Skarbu Państwa do jednorazowego datku w sumie 5.000 zł.
i opłaty ryczałtu na utrzymanie oświetlenia w kwocie 1.000 „
rocznie.

Alegat 3. 13. stycznia 1897 do l. 82.947 (*Al. 3.*) oświadczył c. k. Namiestnictwu, że jakkolwiek uznaje oświetlenie elektryczne klinik jako nader pożądane i bardziej odpowiadające dzisiejszym wymogom nauki — to jednak z drugiej

strony liczyć się musi z faktem, iż oświetlenie takie dla właściwych celów szpitalnych zbyt kosztowne — bez porównania jest kosztowniejsze, a więc wymagające większych ofiar ze strony kraju.

Wobec tego uważa Wydział krajowy proponowany udział c. k. Skarbu Państwa w obu kierunkach jako stanowczo za mały — i w tych warunkach nie mógłby się podjąć przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosków, zmierzających do wyjednania kredytu dodatkowego na zwiększone koszty oświetlenia.

Alegat 4. W odpowiedzi oznajmiło c. k. Namiestnictwo na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa oświaty w przedmiocie urządzeń wewnętrznych klinik (*Al. 4.*), iż c. k. Skarb Państwa gotów jest przyczynić się do kosztów oświetlenia elektrycznego jednorazową subwencją w kwocie 8.000 zł. i rocznym ryczałtem w kwocie 1.125 „

Alegat 5. Uchwałą z dnia 2. marca b. r. do l. 13.935 Wydział krajowy postanowił przyjąć powyższą deklarację co do jednorazowej subwencji na instalację oświetlenia w kwocie 8.000 zł., pozostawiając kwestye kosztów rocznego utrzymania późniejszemu porozumieniu (*Al. 5.*).

Zarazem powołał Wydział krajowy kierownika budowy klinik do rokowań z oferentami na przedsiębiorstwo instalacji oświetlenia elektrycznego w klinikach o modyfikację cen — a następnie zawarcie umowy z firmą, która tak co do kosztów, jak i sposobu wykonania najkorzystniejsze przedstawi warunki i gwarancje.

Przedłożoną przez kierownika budowy umowę, zawartą z firmą Siemens i Halske, zatwierdził Wydział krajowy uchwałą z d. 19. października b. r. do l. 63.042.

Według umowy tej kosztować będzie instalacja oświetlenia elektrycznego w klinikach medycznej, chirurgicznej, położniczej i w domu administracyjnym ogółem 22.627 zł., w której to kwocie uwzględniono już opust ofiarowany przez firmę.

Wypłata należności powyższej zastrzeżona została w trzech ratach, z których pierwsza płatna będzie w dniu wprowadzenia w ruch zakładu elektrycznego, druga w sześć miesięcy później — ostatnia po upływie roku. Przy wypłacie ostatniej raty potrąconych zostanie firmie 10% od całej należności tytułem kaucyi na zabezpieczenie dokładności wykonanych robót przy instalacji i odpowiedniego funkcyonowania oświetlenia.

Prócz tego zobowiązała się firma wykonywać bezpłatnie fachowy nadzór nad całym zakładem elektrycznego oświetlenia przez lat trzy od wprowadzenia go w ruch.

Podobnie jak przy urządzeniu studni i wodociągów, tak i przy instalacji oświetlenia elektrycznego — roboty są już niemal w zupełności ukończone — ze względu bowiem na ich nagłość i pierwszorzędną znaczenie dla istnienia klinik — Wydział krajowy nie czekając dopełnienia rozlicznych formalności kontraktowych, zarządził był zniewolony rozpoczęcie tych robót.

Jakkolwiek ogólna cyfra należności za instalację oświetlenia elektrycznego podaną została na kwotę 22.627 zł. to jednak ze względu na ewentualne jeszcze drobne uzupełnienia i koszty — przyjął Wydział krajowy wydatek na ten cel w zaokrągleniu 23.000 „

Gdy zaś c. k. Rząd wypłacił już przyjęty udział w kosztach oświetlenia w sumie 8.000 „
przeło w preliminarzu budżetu szpitala lwowskiego na rok 1898 zamieściliśmy pod Rubr. XI. p. 81—2 a) kwotę 15.000 „
jako wymagane pokrycie reszty kosztów z tego tytułu.

Po przeprowadzeniu zaś kolaudacji wszystkich robót przy budowie i urządzeniu klinik, przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi ogólny rachunek i szczegółowe wyniki cyfrowe.

Pracownia
bakteryolo-
giczna.

Wydatek na urządzenie względnie budowę pracowni bakteriologicznej jako przewidzianej Art. I. b) umowy z c. k. Administracją Państwa zawartej — powinien być właściwie znaleźć odpowiednią Rubrykę już w pierwotnym kosztorysie budowy. Przy układaniu atoli programu budowy na posiedzeniu zwołanej w tym celu fachowej ankiety w dniu 7. kwietnia 1894 — objawiono zapatrywanie, poparte ze strony c. k. Protomedyka, że wznoszenie osobnego budynku na tę pracownię może być na razie odroczone, albowiem uczniowie praktykować mogą przy zakładzie higieny i patologii ogólnej, i zupełnie wystarczającym będzie urządzenie małych laboratoryów podręcznych przy jednej i drugiej klinice.

Po otwarciu atoli klinik i rozpoczęciu wykładów przedstawioną została ze strony profesora kliniki chirurgicznej — prośba wybudowania względnie urządzenia przynajmniej w bliskości tej kliniki pracowni bakteriologicznej, motywowana okolicznością, że wobec znacznego oddalenia c. k. rządowych zakładów higieny i patologii, odbywanie ćwiczeń praktycznych byłoby wielce utrudnione, a w niektórych wypadkach nawet niemożliwe.

Gdy następnie zarządzone badania wykazały, że na odpowiednie laboratorya podręczne w klinikach — braknie pomieszczenia, — zdecydował się Wydział krajowy oddać do dyspozycji c. k. Profesora kliniki chirurgicznej część ubikacji budynku dawnego prosektoryum szpitala — po przeprowadzeniu stosownych adaptacji i w tym celu polecił kierownikowi budowy klinik opracowanie planu i kosztorysu tych adaptacji.

Z przedłożonego kosztorysu wynikało, że koszt robót adaptacyjnych w budynku dawnego prosektoryum wyniesie	4.531 zł.
wzniesienie zaś osobnego budynku obok kliniki chirurgicznej na pomieszczenie pracowni bakteriologicznej kosztować będzie	4.500 „

W obec tych szczegółów — oświadczył c. k. profesor kliniki chirurgicznej, iż zrzeka się przeprowadzenia robót adaptacyjnych ubikacji dawnego prosektoryum na pracownię bakteriologiczną — przyjmując je na razie w tym stanie, w jakim się znajdują — a natomiast uprasza o wybudowanie osobnej pracowni bakteriologicznej przy klinice.

Uchwałą z dnia 27. lipca b. r. l. 40.278 postanowił tedy Wydział krajowy zaniechać adaptacji b. prosektoryum na pracownię powyższą — zwłaszcza, gdy przy równym wydatku na koszta osobnej budowy pracowni zyskanym zostanie cały budynek dawnego prosektoryum. który wobec rozlicznych potrzeb lokacyjnych szpitala z wielką korzyścią użytym być może.

Budowa pracowni bakteriologicznej wykonaną zostanie z wiosną roku przyszłego, której potrzebę i wstawienie kredytu w sumie 4.500 zł. uzasadnia Wydział kraj. szczegółami wyżej naprowadzonymi.

Adaptacje
w gmachu
kliniki
położniczo-
ginekologi-
cznej.

W myśl postanowień umowy, zawartej z c. k. Administracją Państwa, obowiązany jest Wydział krajowy oddać na użytek c. k. fakultetu lekarskiego zupełnie urządzoną klinikę położniczą i ginekologiczną w dniu 1. października 1898.

Przy układaniu programu budowy kraj. zakładu położnic, a następnie jej przeprowadzeniu, uwzględnione zostały po większej części potrzeby i wymogi, jakie pomieszczenie w tym zakładzie przyszłej kliniki położniczo-ginekologicznej za sobą pociągnie.

Obecnie jednak, gdy przystąpiono do stałego wydzielienia lokalności dla kliniki położniczo-ginekologicznej i ich urządzenia, okazała się konieczność niektórych przeróbek drobnych, jako to: rozmieszczenie drzwi, połączenia sal i pokoiów, lub też ich podzielenia nowymi ścianami.

Roboty te kosztować będą wedle dokonanych obliczeń około 500 zł. i taką sumę wstawił Wydział krajowy pod Rubr. XI. poz. 81 2) lit. d) preli-minarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie.

Zamykając sprawozdanie niniejsze, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

- I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego usprawiedliwiające potrzebę kredytów nadzwyczajnych w preliminarzu budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1898.
- II. Sejm wstawia do Rubr. XI. poz. 81—2 preliminarza budżetu krajowego szpitala lwowskiego na rok 1898 następujące kwoty:

a) na urządzenie oświetlenia elektrycznego	15.000 „
b) na studnię i wodociągi	17.500 zł.
c) na domek dla pracowni bakteryologicznej	4.500 „
d) na roboty adaptacyjne dla kliniki położniczo-ginekologicznej	<u>500 „</u>
Razem .	37.500 zł.

**Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Łodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 22. listopada 1897.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 4. sierpnia 1896 LW. 49.141
do Świetnego c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Powołując się na odezwę z dnia 1. lipca 1896 do LW. 40.341, w której przedstawiliśmy sprawę wewnętrznych urządzeń klinik, Wydział krajowy ma zaszczyt zakomunikować niniejszem Świetnemu c. k. Namiestnictwu oferty, otrzymane na wprowadzenie oświetlenia elektrycznego w tych klinikach, — a w odpisie zestawienie porównawcze, opracowane przez członka komitetu budowy klinik i delegata Świetnego c. k. Namiestnictwa z uwzględnieniem modyfikacji w cenach jakie oferenci później wprowadzili. Ponieważ co do kwalifikacji i rzetelności obu firm konkurencyjnych, t. j. Siemens i Halske“ i „Egger & Comp.“ nie ma różnicy i obie dają gwarancję należytego wykonania robót, przeto na ostateczną decyzją, co do oddania takowych, wpływają tylko niższe ceny, jakie przedstawia oferta firmy „Egger & Comp.“, której też Wydział krajowy zamierza ewentualnie oddać przedsiębiorstwo instalacji elektrycznego oświetlenia klinik.

Z uwagi atoli na okoliczność, że oświetlenie klinik według systemu praktykowanego w szpitalach do dostarczenia którego na podstawie umowy zawartej z c. k. Administracją Państwa, Wydział krajowy jest obowiązany, według obliczeń opartych na dotychczasowych kosztach oświetlenia naftą głównego gmachu szpitala, tudzież krajowego zakładu położniczego, wypadłoby znacznie, t. j. więcej jak o połowę taniej dla funduszu krajowego, aniżeli oświetlenie elektryczne, którego sama instalacja wymagać będzie wydatku w kwocie 24.000 zł., a następnie i zwiększonych kosztów dziennych — Wydział krajowy — tak jak to już w odezwie naszej na wstępie powołanej zaznaczyliśmy — uczynić musi ostateczną decyzję co do systemu oświetlenia — zawisłą od udziału c. k. Skarbu Państwa w kosztach oświetlenia elektrycznego.

Jak to dołączone obliczenie przedstawia wysokość tego udziału wyraża się w przybliżonej kwocie 11.300 zł. jako subwencji na koszt instalacji wynoszące ogółem 24.000 zł., z których na fundusz krajowy przypadnie 12.700 zł. Nadto zaś domagać byśmy się musieli stosownie do tego rozkładu kosztów stałego udziału procentowego c. k. Skarbu Państwa w wydatkach na utrzymanie maszynisty, funkcyonowanie i zużycie maszyn, przewodów elektrycznych i w ogóle na konserwację wszystkich części składowych.

Wspólne rozliczenie w tym względzie dokonaniem będzie z końcem każdego roku, a część kosztu przypadająca do pokrycia z c. k. Skarbu Państwa Świetnemu c. k. Namiestnictwu wykazaną zostanie.

Wstrzymując tedy ostateczną decyzję co do przyjęcia oferty na oświetlenie elektryczne, względnie wydanie potrzebnych zarządzeń w kierunku wprowadzenia

oświetlenia klinik używanego w szpitalu, do jakiego obowiązuje nas umowa — Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać o oznajmienie, czy Światne c. k. Namiestnictwo życzy sobie wprowadzenia do klinik oświetlenia elektrycznego, a w danym razie o wyjednanie z c. k. Skarbu Państwa subwencji w kwocie 11.300 zł. na koszt instalacji, tudzież stosownego do tej kwoty udziału w kosztach utrzymania i konserwacji tego systemu oświetlenia, przyczem dodajemy, że w razie niemożności utrzymania powyższej subwencji, Wydział krajowy postanowił urządzić w klinikach oświetlenie naftowe. Ze względu na zbyt krótki okres czasu, dzielący nas od terminu oddania klinik zupełnie urządzonych na użytek c. k. fakultetu medycznego, uprasza Wydział krajowy uprzejmie o możliwie spieszłą odpowiedź, tak na odezwę niniejszą, jakoteż i w sprawie wewnętrznych urzędzeń klinik przedstawionej odezwą naszą z d. 1. lipca b. r. l. 40.341.

Alegat II. do sprawozd. LW. 71.677/97.

O d p i s

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 18. grudnia 1896
do Wydziału krajowego.

Reskryptem z dnia 8. listopada 1896 l. 22.220 upoważnił mnie JE. Pan Minister wyznań i oświecenia do przeprowadzenia ze Świątym Wydziałem krajowym rokowań względem zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego w trzech budynkach klinicznych i domu administracyjnym.

Na tej podstawie mam zaszczyt odnośnie do szacownej odezwy z dnia 4. sierpnia b. r. l. 49.141 oznajmić, że uważam wprawdzie zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego w myśl projektu Świątynego Wydziału krajowego we wszystkich trzech budynkach klinicznych oraz domu administracyjnym, bez ograniczenia z a n a d e r p o ż ą d a n e, albowiem tylko tego rodzaju oświetlenie czyniłoby zadość wymogom nowoczesnego urzędzenia klinik.

Wszelako postawionego przez Świątyny Wydział krajowy warunku co do przyczyniania się Skarbu Państwa do kosztów instalacji i utrzymania tego oświetlenia, udziałem jednorazowym w kwocie 11.300 zł. i rocznym w kwocie corocznie obliczyć się mającej, c. k. skarb Państwa przyjąć by nie mógł, ponieważ wydatki te byłyby ciężarem zbyt wielkim, a przytem w stosunkach faktycznych niezasadnym

o tyle, że według dokonanych przez specjalną komisję tamtejszą obliczeń, z ogólnej projektowanej liczby lamp elektrycznych 561, zaledwie 156, zatem prawie czwarta część służyć by miała wyłącznie celom nauki klinicznej. Tymczasem koszta instalacji wynosić mające 24.000 zł. rozłożone zostały przez Świetny Wydział krajowy w ten sposób, że na skarb Państwa przypadłaby prawie ich połowa.

Mam przeto zaszczyt oświadczyć, że Skarb Państwa byłby gotów w razie zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego w budynkach klinicznych wraz z domem administracyjnym przyczynić się do kosztów instalacji jednorazowym datkiem *w kwocie 5.000 zł.*, tudzież do wydatków powtarzających się kwotą ryczałtową roczną *1.000 zł.*

Zechce Świetny Wydział krajowy oświadczyć się, czy na powyższą propozycję zgadza się, a w danym razie, w jakich częściowych kwotach jednorazowy udział 5.000 zł. w miarę postępu instalacji miałby być wypłacony funduszowi krajowemu, tudzież w jakiej wysokości miałby być asygnowany roczny datek na powtarzające się koszta 1.000 zł. za czas aż do otwarcia wszystkich klinik.

Załączniki powołanej wyżej szacownej odezwy zwraca się, oprócz zatrzymanych czternastu planów klinik.

Lwów, 18. grudnia 1896.

Alegat III. do sprawozd. LW. 71.677/97.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 13. stycznia 1897 L. 82.947/96
do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na szacowną odezwę z dnia 18. grudnia 1896 l. 98.821 Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć, że jakkolwiek uznaje wprowadzenie systemu elektrycznego oświetlenia klinik jako nader pożądane i bardziej odpowiadające dzisiejszym wymogom nauki, to jednak z drugiej strony liczyć się musi z faktem, iż oświetlenie takie dla właściwych celów szpitalnych zbyt znaczne, a bez porównania kosztowniejsze, zwiększyłoby i to bardzo znacznie i tak już zbyt wielkie ofiary, jakie skarb kraju poniósł na cele fakultetu lekarskiego.

Wystarczy bowiem zaznaczyć tutaj, że wedle ostatecznie ułożonych preliminarzy kosztów budowy klinik, które w trakcie wykonania ustawicznie się podwyższały — okazała się konieczność zażądania od Wysokiego Sejmu kredytu dodatkowego, sięgającego cyfry niemal stu tysięcy zł. ponad tę kwotę wydatków, jaką fundusz krajowy na potrzeby fakultetu lekarskiego ponieść zamierzał — i do której zastosowaną została wysokość udziału c. k. Skarbu Państwa w kosztach budowy klinik.

Z uwagi tedy na okoliczności wyżej naprowadzone i przedstawione Świetnemu c. k. Namiestnictwu obliczenia kosztów instalacji oświetlenia elektrycznego, tudzież utrzymania motorów i urządzeń, które co najmniej około 3.000 zł. stałego rocznego wydatku wymagać będą. Wydział krajowy uznać musi proponowaną w szacownej odezwie kwotę 5.000 zł. tytułem jednorazowego udziału w kosztach instalacji, a 1.000 zł. jako ryczałt roczny na administrację — jako stanowczo za niską i w tych granicach nie mógłby żadną miarą podjąć się uzasadnienia i żądania od Wysokiego Sejmu potrzebnego kredytu na cel powyższy. Nawiązując do szczegółów szacownej odezwy, odnoszących się do ilości lamp elektrycznych, musimy zwrócić uwagę Świetnego c. k. Namiestnictwa, że podana liczba onych dla celów naukowych okaże się tylko pozornie mniejszą, jeżeli się zważy, że intensywność światła dla tych celów musi być o wiele silniejszą, a więc wymagającą większych kosztów — aniżeli lamp potrzebnych dla sal i ubikacji szpitalnych.

Jeżeli tedy uzyskanie udziału z c. k. Skarbu Państwa w kosztach instalacji oświetlenia elektrycznego wszystkich ubikacji klinik w myśl naszej odezwy z d. 4. sierpnia do L. 49.141 byłoby niemożliwym, a c. k. Rząd zamierzał wprowadzić oświetlenie to tylko w lokalnościach służących celom nauki — Wydział krajowy chętnie się na to zgodzi, lecz oświadcza zarazem, że w takim razie w salach chorych, ewentualnie we wszystkich ubikacjach zabudowań klinik urządzonych będzie oświetlenie naftą. Wobec bardzo już bliskiego terminu oddania klinik na użytek c. k. fakultetu lekarskiego -- Wydział krajowy w obopólnym interesie zniewolonym jest upraszać Świetne c. k. Namiestnictwo o możliwie najrychlejszą stanowczą odpowiedź tak w kwestyi systemu oświetlenia — jak niemniej i w przedstawionej odezwą naszą z dnia 13. października 1896 L. 61.853 sprawie wewnętrznych urządzeń klinik. Jak to bowiem w odezwie tej zaznaczyliśmy, wykonanie tych urządzeń wymagać będzie co najmniej 3 miesiące czasu od chwili zamówienia i w razie dłuższej zwłoki z odpowiedzią łatwo zajść może ewentualność, iż przedsięwzięcie nie zdąży na czas z wykończeniem robót, a tem samem otwarcie klinik dozna opóźnienia.

Przed odpowiedzialnością zaś w tym kierunku Wydział krajowy już dziś zastrzedz się musi.

Alegat IV. do sprawozd. LW. 71.677/97.

L. 19.481.

O d e z w a

c. k. Namiestnictwa do Wydziału krajowego we Lwowie.

Na podstawie upoważnienia telegraficznego J. E. Pana Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 27. lutego b. r. — mam zaszczyt upraszać świetny Wydział krajowy, by zechciał natychmiast zarządzić rozpoczęcie robót około wewnętrznego urządzenia szpitalnego, potrzebnego dla kliniki chirurgicznej i lekarskiej c. k. Uniwersytetu we Lwowie, a to według wykazów udzielonych c. k. Namiestnictwu szacowną odezwą z dnia 1. lipca 1896 do l. 40.341, z uwzględnieniem proponowanych przez profesorów Dra Rydygiera i Dra Korezyńskiego zmian i ulepszeń, wymienionych w obliczeniu z dnia 15. listopada 1896, sporządzonem przez delegatów c. k. Namiestnictwa w komitecie budowy klinik, które w braku oryginału polskiego, znajdującego się w Wys. c. k. Ministerstwie, dołącza się w języku niemieckim.

Ulepszenia te raczy Świetny Wydział krajowy uwzględnić z wyjątkiem proponowanego do pozycyi 8. (pokrycia kanap skórą), które po bliższem zbadaniu okazało się zbytęcznem.

Nadwyżka kosztów wewnętrznego urządzenia szpitalnego klinik, spowodowana wspomnianymi ulepszeniami, którą Skarb Państwa miałby ponieść w myśl obliczenia zarządu szpitalnego, udzielonego tu szacowną odezwą z dnia 30. września 1896 l. 77.449 — wynosić miała 6.726 zł. 40 ct., jednak według dokładnego obliczenia, dokonanego przez prof. Kadyi'ego i radcę Braunseisa redukuje się do kwoty 5.664 zł.; a po odliczeniu pozycyi 352 zł. — jako wydatku na pokrycie 11 kanap skórą, który odpaść ma, do kwoty pięć tysięcy trzysta i dwańście (5.312) zł.

Kwota ta stanowi granicę, do której Rząd gotów jest przyczynić się do kosztów powyższego urządzenia.

Zarazem upraszam Świetny Wydział krajowy z upoważnienia J. E. Pana Ministra Wyznań i Oświecenia, aby niezwłocznie wydał zarządzenia celem rozpoczęcia robót około instalacyi elektrycznego oświetlenia w gmachach klinicznych bez ograniczenia lokalów i oznajmiam, że Skarb Państwa gotów jest przyczynić się do instalacyi tego rodzaju oświetlenia jednorazową kwotą ośmiu tysięcy zł. w. a., a do kosztów utrzymania rocznym datkiem do wysokości 1.125 zł. w. a.

Dalsze szczegóły, dotyczące obu powyższych spraw, zakomunikowane zostaną Świetnemu Wydziałowi krajowemu zaraz po nadejściu oczekiwanego reskryptu ministeryalnego.

Co się tyczy amfiteatralnego urządzenia sal wykładowych w obu klinikach, których kosztą preliminowano na 4439 zł. 58 ct., udaję się osobną odezwą do Świetnego Wydziału krajowego z prośbą o jak najrychlejsze zarządzenie robót tych za zwrotem kosztów ze Skarbu Państwa.

Uskutecznienie urządzenia wewnętrznego lokalów ściśle naukowych w obu klinikach kosztem c. k. Skarbu poruczam równocześnie radcy budownictwa p. Braunseisowi, a Świetny Wydział krajowy mam zaszczyt upraszać, aby kierownictwo budowy klinik udzieliło mu w tym względzie potrzebnych ułatwień i pomocy.

Lwów dnia 1. marca 1897.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 2. marca 1897 L. 13.935
do Świetnego c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na udzieloną w krótkiej drodze szac. odezwę z dnia 1. b. m. l. 19.481, komunikującą telegraficzne upoważnienie c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty co do wewnętrznych urzędzeń i oświetlenia klinik medycznej i chirurgicznej, Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć, że:

1) Zgadza się na sprawienie wewnętrznych urzędzeń tych klinik według wykazów udzielonych Świetnemu c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 1. lipca 1896 do l. 40.341, a z uwzględnieniem proponowanych przez prof. Dra Rydygiera i Dra Korczyńskiego zmian i ulepszeń wymienionych w obliczeniu z dnia 15. listopada 1896, sporządzonem przez Delegatów c. k. Namiestnictwa w Komitecie budowy klinik z wyjątkiem atoli poz. 8., odnoszących się do pokrycia kanap skórą, a obliczonego na kwotę 352 zł., które okazuje się zbytecznem.

Jako dopłatę nadwyżki kosztów urzędzeń powyższych przyjmuje Wydział krajowy deklarowaną szac. odezwą kwotę 5.312 zł. do pokrycia z c. k. Skarbu Państwa.

2) Zgadza się Wydział krajowy na zarządzenie instalacji oświetlenia elektrycznego w budynkach obu klinik za przyczynieniem się c. k. Skarbu Państwa jednorazową kwotą 8.000 zł., tudzież na koszta utrzymania tego oświetlenia, pozostawiając kwestyę rocznego utrzymania do dalszego porozumienia.

Podjęte w krótkiej drodze oferty firmy Siemens & Halske i Egger & Comp, tudzież obliczenia — raczy Świetne c. k. Namiestnictwo jak najspieszniej zwrócić jako niezbędne do zawarcia umowy.

3) Przyjmuje Wydział krajowy deklarowany zwrot kosztów urządzenia amfiteatralnych sal wykładowych w obu klinikach w kwocie 4.439 zł. 58 ct. z c. k. Skarbu Państwa — i wydaje równocześnie stosowne zarządzenia w kierunku wykończenia robót około tych sal.

Wreszcie oznajmia Wydział krajowy uprzejmie, iż równocześnie poleca kierownikowi budowy klinik, ażeby udzielił rady budownictwa p. Braunseisowi wszelkich ułatwień i pomocy przy urządzeniu wewnętrznym lokalów ściśle naukowych w obu klinikach — które kosztem c. k. Skarbu Państwa dokonaniem będzie.
